

ansvar, och sålunda göra dem till verkliga nationalteatrar, derigenom kunde vinnas.

Om remiss af denna min motion till vederbörligt Utskott får jag vördsam samt anhålla.

Stockholm den 27 Januari 1881.

R. Klinckowström.

N:o 14.

Af Friherre af Ugglas: Om förhöjning af statsanslaget till Nordiska museet.

Bland de sträfvanden, som under den senaste tiden af en enskild man gjorts för ett stort allmänt syftemål, torde få vara förtjenta af en sådan uppmärksamhet, som grundläggandet och utvecklingen af det i Sveriges hufvudstad befintliga Nordiska museet.

Detta museum, som helt och hållet tillkommit och fått sin nuvarande utveckling genom Doktor A. Hazeli uttröttliga energi och oegennyttiga verksamhet, gjordes af honom under förlidet år genom ett öfverlåtelsebref af den 18 April till en fristående sjelfständig anstalt och ställes under en särskild styrelse af aktade män, hvarvid Kongl. Vetenskapsakademien åtog sig att genom årlig revision öfvervaka museets förvaltning. Först vid slutet af året kunde en stat för museet, i denna dess nya form, uppgöras och en noggrannare insigt i dess ekonomiska ställning vinnas. Sedan jag tagit kännedom om denna här i afskrift bilagda stat och dervid funnit, att tillgångarna ej medgäfvit anslåendet af någon lön åt den fosterländska institutionens skapare och sjelfuppoffrande styresman, Doktor Hazelius, har jag önskat att genom en i denna Kammare väckt motion söka få denna brist afhulpen och vände mig till museets styrelse för erhållande af nödiga upplysningar, angående museets utveckling och närvarande ställning.

Af de handlingar, som med anledning häraf mig meddelats, framgår, att museet, som af Doktor Hazelius hösten 1872 grundlades under namn af Skandinavisk-etnografiska samlingen, och som trots de stora ekonomiska svårigheter, med hvilka det hade att kämpa, hastigt utvecklade sig, under de första åren (1873 och 1874) icke åtnjöt något statsunderstöd. Ett sådant utföll först 1875 med 5,000 Kr. på grund af en af Friherre J. Nordenfalk i Första Kammaren väckt motion. Summan af sedan till museet af Riksdagen lemnade anslag till och med 1879 uppgår till 39,100 Kr., under det museets samtliga inkomster från dess grundläggning utgöra 180,342,22. Statsanslagen hafva icke varit tillräckliga till att betäcka hyrorna, hvilka under samma tid uppgått till 55,069,37.

Såsom allmänt bekant hade Doktor Hazelius allt ifrån början tillkännagifvit sin afsigt vara, att museet en gång skulle göras till allmän egendom, hvarför han ock tillkännagifvit, att alla till samlingen lemnade gäfvor af honom betraktades såsom en statens tillhörighet, hvilken af honom framdeles skulle till staten öfverlemnas. Vi veta, att Doktor Hazelius hösten 1879 till regeringen inlemnade ett anbud om hela museets öfvertagande af staten, hvilket öfvertagande äfven af både Vetenskaps- och Vitterhetsakademierna förordades, men att detta anbud så väl af regeringen som af Riksdagen afböjdes. Kort efter detta afslag gjorde emellertid Doktor Hazelius hela museet till en särskild anstalt, under en särskild styrelse och afsade sig all eganderätt till de betydliga samlingarna, under det han på samma gång behöll ett personligt ansvar för den till något öfver 66,000 Kr. uppgående skulden, till dess den samma skulle kunna af den nya anstaltens egna tillgångar gäldas. Med denna öfverlåtelse följde äfven museets allmänna fond, nu uppgående till vid pass 16,000 Kr. samt en byggnadsfond, som för närvarande utgör öfver 84,000 Kr. Äfven lyckades det honom, att med biträde af flere framstående och för saken nitälskande män, till tryggande af museets ekonomiska ställning bilda ett samfund, som redan af allmänheten omfattats med det intresse, att frivilliga bidrag anses kunna påräknas till ett belopp af 10,000 Kr. årligen, hvarigenom museets inkomststat under innevarande år kunnat upptagas till 26,650 Kr.

Om museets stora omfattning kan man få en föreställning deraf, att i museets hufvudliggare nu äro inregistrerade öfver 30,000 nummer, omfattande ett ännu vida betydligare antal föremål, förvarade i 42 särskilda rum. Allt detta kan nu betraktas såsom en allmän egendom, hvartill kommer, att omkring en tredjedel af hela museet eller vid pass 10,000 nummer med öfver 12,000 föremål äro såsom en statens egendom deponerade i museet, och å hvilka föremål depositionsqvitto af museets styrelse dels lemnats, dels kommer att lemnas i enlighet med ett af regeringen godkändt formulär.

Museets stora fosterländska vigt och dess betydelse för den etnografiska forskningen, för hvilken det redan hopat ett utomordentligt rikt och oskattbart material, torde få anses vara så allmänt erkända, att jag icke behöfver vid desamma vidare uppehålla mig. Mindre känt torde vara, att det vunnit efterföljd i flera andra länder. Redan under de första åren af sin tillvaro väckte det besökande främlingars stora intresse, och både i Tyskland, Holland, Schweiz och Frankrike hafva röster kraftigt höjt sig för skapandet af dylika fosterländska museer. I Finland har studentcorpsen i Helsingfors, efter mönstret af då varande Skandinavisk-etnografiska samlingen, bildat ett museum, som i hela landet omfattats med varmt intresse. I Danmark har de sista åren pågått och pågår en liflig rörelse i samma syfte, hvarvid alltjemt Nordiska museet framhållits såsom en förebild och Doktor Hazelius ofta nämnts såsom en vägbrytare på etnografiens område. I Norge slutligen har exemplet ifrån Sverige kraftigt åberopats för att åstadkomma väckelse i samma rigtning.

Det har visat sig, att detta på en enskild mans initiativ åstadkomna verk, hvilket numera är en oförytterlig allmän egendom, icke blott tillvunnit sig ett lifligt erkännande hos hela vårt folk, utan ock af detsamma, vid flera tillfällen, erhållit ett verksamt understöd. Om svenska folket sålunda ansett det såsom sin gemensamma angelägenhet, vågar jag tro, att äfven Riksdagen skall för sin del vilja ytterligare främja företaget, just uti den form, som det nu vunnit, en form, genom hvilken denna nationens angelägenhet uppenbarligen skall komma att för statsverket medföra långt mindre kostnader, än om museet blifvit en statsinstitution. Särskildt torde Riksdagen finna lämpligt, att styresmannens verksamhet, som tager hela hans tid i anspråk, ej må för honom fortfarande blifva fullkomligt lönlös, om äfven Doktor Hazelius med samma sjelfuppoffring, som han hittills vid museets grundande ådagalagt, erbjudit sig att, såvida inga tillgångar dertill kunna vinnas, fortfarande utan all ersättning bestrida denna befattning.

På grund af hvad jag sålunda haft äran anföra tillåter jag mig vördsam

att det hittills varande årliga statsanslaget till Nordiska museet af 11,600 kronor måtte varda förhöjdt med 4,000 kronor att användas till aflöning åt museets styresman.

Stockholm den 28 Januari 1881.

Gust. af Ugglas.

Nordiska museet år 1881.

		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
<i>Utgifter:</i>					
1. <i>Hyror.</i>					
71 Drottninggatan för kvartalet	850: —	3,400	—	10,900	—
45 " " "	500: —	2,000	—		
79 " " "	1,375: —	5,500	—		
2. <i>Museets vård och underhåll:</i>					
Uppvärmning:					
8 rum i södra paviljongen med 1 kök.					
6 » i norra paviljongen.					
6 » i 45 Drottninggatan.					
11 » i 79 " " 1 tr. upp, 1 kök.					
11 » i 79 " " 2 tr. upp, 1 kök.					
Tillsammans 42 rum med 3 kök		1,000	—		
Belysning		500	—		
Inredning		750	—		
Försäkringsafgifter		300	—	2,550	—
3. <i>Samlingarnes ökande:</i>					
Frakt och tull		350	—		
Böcker		150	—	500	—
4. <i>Löner:</i>					
Fröken T. Kistner	750: —				
Fröken S. Högström	480: —				
Fröken E. Helleday	480: —				
Vaktmästaren F. O. Holmström	900: —				
7 dalkullor efter 1,25 om dagen samt 1,50 söndagen, med tillägg af extra arfvoden 480 kr. ...	3,360: —				
Extra arfvoden och biträden	530: —	6,500	—		
Resekostnader		1,000	—	7,500	—
5. <i>Öfriga utgifter:</i>					
Expeditionskostnader		350	—		
Anslag och etiketter		250	—		
Hvarjehanda		600	—		
Räntor		4,000	—	5,200	—
Summa kronor				26,650	—

Artur Hazelius.